



2020-10-26
Stockholm

Remissvar från Friluftets Framjandet Region Mälardalen på förslag till Regional utvecklingsstrategi och Agenda 2030-strategi för Uppsala län

Sammanfattning

Friluftets Framjandet har ett stort intresse för förslaget till Regional utvecklingsstrategi (RUS) och Agenda 2030 strategi, i Uppsala län. Friluftets Framjandet bedriver verksamhet i regionen och kan både påverka utvecklingen och påverkas av den riktning man väljer i styrdokument från Region Uppsala. Friluftets Framjandet är en riksomfattande organisation och har drygt 108 000 medlemmar med ett gemensamt intresse i friluftaktiviteter så som barnverksamhet med Skogsmulle och skogens värld, vandring, skidåkning, kajak, paddling, skridskoåkning mm. Basen i Friluftets Framjandet är ett stort ideellt engagemang och lokalavdelningarna samverkar ofta med externa aktörer, t ex kommuner. I Region Uppsala har Friluftets Framjandet 12 lokalavdelningar och ca 400 ideella ledare.

Friluftets Framjandet värnar om Allemansrätten och tillgång till goda friluftsmiljöer - för alla, främjar ökad livsglädje, folkhälsa och respekt för naturen. Friluftets Framjandet värnar särskilt om att bevara och utveckla tätortsnära områden för friluftsliv och rekreation.

Remissförslaget bjuder på ett väl bearbetat innehåll, tydligt framåtsyftande och inkluderande, med det gemensamma strävandet efter att skapa framtidstro och positiv genomförandekraft. De viktigaste kommentarerna från Friluftets Framjandet gäller dels att balansera kopplingarna i strategin mot samtliga globala mål, dels att oftare koppla ihop det civila samhället och ideella organisationer när endera nämns. Samhällets olika aktörer från olika nivåer har varit inbegripna och ungdomar inbjudna till forumet för detta riktningsskildokument vilket är väldigt positivt. Det är hoppfullt och bra med fokus på framtidstro, samt att det strävas efter att bli hållbart för en växande region på olika sätt - inte bara när det gäller ekonomisk tillväxt.

En välformulerad och innehållsrik Regional utvecklingsstrategi och Agenda 2030 strategi för Uppsala län har en stor betydelse för Friluftets Framjandet som värnar och nyttjar tätortsnära natur och en god livsmiljö för alla. Med välformulerade riktningar och kopplingar till de globala målen är det lätt för ideella organisationer att bidra till den Regionala utvecklingsstrategin. För Friluftets Framjandet sker det t ex genom friluftsupplevelser, utbildning, kunskap, lust, tillgänglighet, gemenskap, inkludering mm.

Friluftets Framjandets syn på den Regionala utvecklingsstrategin Uppsala

I Förslaget till Regional utvecklingsstrategi och Agenda 2030 strategi för Uppsala län är det ett hoppfullt fokus på framtiden. Viljan att skapa framtidstro genomsyrar hela dokumentet, liksom strävan efter att behålla och utveckla ett stabilt, robust och motståndskraftigt län. Här belyses värden och strävanden som ligger i linje med Friluftets Framjandets syften.

Uppsala län lyfts fram både som stad och landsbygd, med dess styrkor och synergieffekter. Man sätter också Uppsala i relation till sin omvärld, vilket är viktigt. Man strävar efter att utvecklingen ska vara hållbar i den växande regionen – man pratar inte bara om hållbar tillväxt. Det finns ett helhetstänk, vilket Friluftsrämjandet bedömer är mycket bra.

Det finns många styrkor i detta remissförslag till Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län, inte minst att det tydligt framgår att människor behöver mötas utifrån sina behov. Att RUS är tydligt förankrat gentemot Agenda 2030 och de globala målen ger planen trovärdighet.

Den regionala utvecklingsstrategin har inringat *tre strategiska utvecklingsområden*:

1) En region för alla. 2) En hållbart växande region. 3) En nyskapande region. Det är lätt att förstå och lätt att följa. De kopplingarna som görs till de globala målen genom att de finns som invikta ikoner på sidor till avsnitt där dessa berörs. Friluftsrämjandet tycket att detta är ett bra upplägg.

I förslaget har man använt sig av FNs 17 globala mål som riktmärken och verktyg. Arbetet med de 17 globala målen stöds av Friluftsrämjandet .

Friluftsrämjandets förhoppning är att *globala målen 1, 2 och 10* kommer att synas tydligare i den Regionala utvecklingsstrategin för Region Uppsala än den är nu. Friluftsrämjandets arbete i denna riktning kommer att fortsätta genom befintlig verksamhet – att erbjuda aktiviteter, gemenskap och möjligheter för alla – att kunna vara med, ta del av relevant kunskap, kunna påverka för att alla ska kunna ha lika tillgång till hälsofrämjande miljöer. Att ha en god tillgång till exempelvis tätortsnära natur (inkl. biologisk mångfald), är viktigt då forskning¹ tydligt visar att det främjar folkhälsan.

Huvudrubriker i den Regionala utvecklingsstrategin och Agenda 2030 strategin för Uppsala län – Friluftsrämjandets synpunkter kopplat till dessa kapitel.

2.3.2 Uppsala län och dess förutsättningar

Uppfyllda miljö kvalitetsmål är inte bara livsnödvändigt utan utgör också grundbulten för arenan där Friluftsrämjandet verkar. Friluftslivet ger oss hälsa, naturförståelse och regional utveckling. Det är utgångspunkten för de tio mål för friluftslivspolitiken som regeringen beslutade om i december 2012².

Skillnader vad gäller hälsa, tillit, trygghet m.m. i åldrar och mellan stad och landsbygd behöver minska. Även områden i tätorter och städer behöver segregationen minska för att främja jämlikhet, integration mm.

”Trygghet och hälsa ska vara ett naturligt tillstånd.” Friluftsrämjandet märker att ett naturligt tillstånd av trygghet och hälsa främjas av naturen själv, gärna med hjälp av friluftsliv. Jämför aktuell forskning kring rehabilitering och existentiell återhämtning i naturen (Thurfjell m.fl.)³.

¹ Svenskt Friluftsliv [Mer friluftsliv – fakta om friluftslivets positiva effekter.](#)

Lunds Universitet [Barns relation till naturen är nyckeln till framtidens hållbara skogsbruk](#)
Folkhälsomyndigheten [Friluftsliv för bättre folkhälsa](#)

² <http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhället/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Friluftsliv/Friluftsmalen/>

³ David Thurfjell, Granskogsfolk: Hur naturen blev svenskarnas religion,
<https://www.forskning.se/2020/05/28/naturen-har-blivit-svenskarnas-kyrka/>

Friluftsliv och naturpedagogik kan bidra till kunskap om de ekologiska sammanhangen, behoven och jämlikhet. Dra nytta av kommunala naturskolor och civilsamhället! Friluftsförbundets bidrag är bl. a. "I Ur och Skur förskolor/skolor" och "Skogsmulle i förskolan"

4.1.1 Ett hälsofrämjande samhälle

Friluftsmiljöer inte bara främjar hälsosamma levnadssätt, utan förebygger också psykisk ohälsa.

Bra att friluftsmiljöer inkluderas i hälsofrämjandet bidrag till samhället. Bra också att anpassning av friluftsmiljöer nämns, då tillgängligheten behöver öka för att få ut fler människor som förebygger och vårdar sin hälsa i friluftsmiljöer.

Mycket bra att det står att en framgångsrik omställning förutsätter samverkan.

Målet lyfter vikten av tillgång till grönområden för alla. Detta är något som Friluftsförbundet aktivt arbetar⁴ för och stödjer.

4.1.2 Ett öppet och inkluderande samhälle

Den växande gruppen äldre behöver särskilt fokus, det skulle kunna lyftas tydligare.

4.1.3 Utbildning och sysselsättning för alla

Naturen är också en mötesplats värd att nämna.

4.2.1 En hälsofrämjande och nära vård

Avsnittet "Förutsättningar för förbättrad fysisk och psykisk hälsa bland barn och unga" är bra. Att barnperspektivet lyfts fram ses extra relevant för Friluftsförbundet som är en viktig arena där många barn deltar aktivt i verksamheten. Friluftsförbundet arbetar proaktivt/förebyggande/främjande för god psykisk & fysisk hälsa och välbefinnande.

Att Barnkonventionen nämns är positivt. Vidare skulle vi gärna se att ideella organisationer/ ideella aktörer nämns i samband med att civilsamhället nämns i strategin för att stärka sambandet och medvetandegöra vilka aktörer som finns/menas i det civila samhället.

4.2.2 Ett gott samhällsklimat med hög tillit och inkludering

Det vore bra med exempel på befintliga och nya forum för att visa på vilken typ av forum som avses.

Trygghetsskapande är också att barn - och vuxna - känner *tillit till sig själva och sin egen förmåga*. T.ex. genom att kunna orientera sig i både bebyggd och obebyggd miljö, genom kunskap om sin egen och säkerhet i olika miljöer. Även om brottsförebyggande och trygghetsskapande i första hand avser människopåverkad otrygghet, så gör säkerhet i mörker (stärks av friluftsliv) och miljö (stärks av orientering) och ork (uthållighet stärks också av friluftsliv) mycket för en människas inre trygghet - vilket på sikt gör att den människan både undviker att skapa otrygghet på egen hand samt ges bättre förutsättningar att förutse och undvika otrygga miljöer som beror av andra människor. Det är bra om RUS tar upp civilsamhället och föreningslivets möjligheter till att skapa trygghet för det är viktigt att se lösningar utanför brottsfyrkanten.

⁴ T ex genom samarbetet inom "Gröna Kilar". <http://www.rufs.se/sakomraden/gronstruktur/grona-kilar/>

Exempel från Friluftsrämjandets verksamhet

I socioekonomiskt utsatta områden finns exempel på när Friluftsrämjandet har bidragit med sin verksamhet, med stöd av extern finansiering, och fått ut fler barn i naturen och därmed gett barnen mer av existentiella värden såsom förundran och sammanhang.

5. En hållbart växande region

Kapitel 5 är ett viktigt kapitel och 5.1.2 är ett avsnitt som knyter ihop fysisk planering och människors livsmiljöer och folkhälsa. Det som beskrivs i strategin här, med exempel 5.1.2 är precis så som Friluftsrämjandet ser det och vill ha det framöver också. Friluftsrämjandet uppskattar formuleringarna och riktningen som belyses här.

I beaktande: Tätortsnära natur är en viktigaste faktor för att bedriva friluftsliv. Vi anser att Uppsala har en stor utmaning i att balansera behovet av bostäder och samtidigt behålla tätortsnära natur. Friluftsrämjandet skulle gärna se en skarpare och tydligare skrivning om att all nybyggnation ska ha t.ex. max 200-300 meter till närmsta tätortsnära natur. Vi skulle också vilja se att man skrev en text om den viktiga kopplingen mellan tätortsnära natur och friluftsliv i RUS.

5.1.1 Tillgängliga och hållbara transporter

Bra att friluftsliv och rekreation nämns som delmotiv till utbyggd infrastruktur och kollektivtrafik.

5.1.3 Livskraftiga naturmiljöer och hållbar livsmedelsförsörjning

Livskraftiga naturmiljöer är en bas för friluftslivets möjligheter och andra ekosystemtjänster. Därför är uppfyllda miljökvalitetsmål en förutsättning för friluftsliv och Friluftsrämjandets verksamhet.

5.2.1 En hållbar och robust regional samhällsplanering och infrastruktur

Målet är en förutsättning för utveckling av friluftslivets möjligheter, men behöver ske med mer uttalad hänsyn till den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling.

6.1.2 Ett gott klimat för utveckling och hållbar tillväxt i hela länet

”Genom en växande besöksnäring öka länets attraktivitet och förutsättningar för ett gott liv” bör inkludera naturturism/ekoturism, turism (bredda begrepp/perspektiv) eller på annat sätt belysa att besöksnäringen, särskilt på landsbygden, som ofta är knuten till möjligheter för friluftsliv (som främjar folkhälsan/ ett gott liv).

Det nämns att länet har stark potential att skapa fler konkurrenskraftiga upplevelse-produkter inom natur- och kulturområdet. Bra!

Mycket bra att RUS erkänner civilsamhällets engagemang och kompetens som kunskaps- och röstbärare. Där civilsamhället nämns, relatera gärna också till ideella organisationer/aktörer.

7. Genomförande från vision till handling

Friluftsförbundet ser det viktigt precis som det lyfts fram i strategin att öka samverkan mellan olika aktörer och i olika former.

Liksom i avsnitt 4.2.2 nämns forum/samverkan, och det vore bra att tydligare ange vilka former som redan finns (även om det kommer redovisas i den årliga uppföljningen).

Avsnittet om uppföljning är bra i och med ansvar och frekvens anges. Detta anges ännu tydligare under kapitel 8, bra.

8. RUS i korthet

Medskick: Civilsamhället – ideella organisationer / ideella aktörer bör nämnas ihop.

Stockholm 2020-10-26

Friluftsförbundet, Region Mälardalen

Elinor Nordquist
Verksamhetschef Region Mälardalen

Camilla Björkander
för Friluftsmiljörådet i Friluftsförbundet
Region Mälardalen

Ann Edlund
Friluftsförbundet Knivsta lokalavdelning